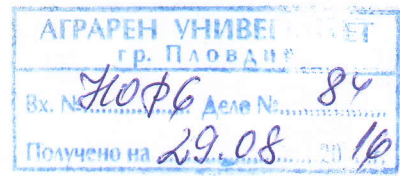

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен **“доктор”** по: област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.2 Растителна защита, научна специалност Растителна защита (фитопатология)

Автор на дисертационния труд: Катя Костадинова Василева
редовен докторант към катедра „Фитопатология“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: Гъбни болести по лавандулата в България.

Рецензент: доц. д-р Славчо Бонев Славов, Агробιοинститут, Селскостопанска академия, професионално направление 6.2 Растителна защита, научна специалност Растителна защита (фитопатология), определен за член на научното жури със заповед № РД-16-631 / 05.07.2016 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

По важните обстоятелства които определят актуалността на изследователската теза са: 1) нарастващото стопанско значение на производството на лавандула в България и по света; 2) изключителното значение което има фитосанитарното състояние на лавандуловите насаждения върху добива и качеството на лавандулов цвят и етерично масло; 3) ограничените до момента данни за разпространението, вредата, видовия състав, биологията, епидемиологията, методите и средствата за контрол на микозните заболявания по лавандулата у нас.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Главната цел, която си поставя докторантката е проучване на основните гъбни болести по лавандулата в България, видово разнообразие на причинителите им, биолого-екологичните характеристики на пикнидиалните и фитофторови патогени в лавандуловите агроценози и разработване на методи и средства за контрол. Четири изследователски задачи конкретизират целта и са ясно и точно дефинирани. За осъществяване на дисертационното изследване докторантката е използвала комплекс от подходи и методи, които са изчерпателно описани. Прилагането на съвременни ДНК методи за определяне вида на патогените е в плюс на дисертационния труд.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Резултатите са представени ясно в голям брой таблици и фигури. Прави впечатление големият брой таблици (над 50), в които са представени

морфологичните и културални характеристики на използваните изолати, които ще подпомогнат работата на други научни работници и тесни специалисти от областта на фитопатологията на лавандулата. Онагледяването на получените резултати само би спечелило ако е приложен повече снимков материал на растежа на изолатите от установените патогени по лавандулата при всички седем използвани хранителни среди. Получените резултати са подкрепени със статистическа обработка, което показва достоверността на направените изводи.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Обсъждането на резултатите е извършено с разбиране, но би се подобрило от по-обстойно сравнение с подобни резултати от други автори в света, работещи със същите патогени по лавандулата. Това само би подчертало значимостта на представените от докторантката експериментални данни.

5. Приноси на дисертационния труд.

Мога да открия следните приноси на дисертационния труд:

Научни приноси

- Проучено е видовото разнообразие на микозни фитопатогени в основни лавандулови агроценози на България и са установени по един вид патоген по лавандулата съответно от родовете *Phomopsis*, *Phoma*, *Septoria*, и три вида от род *Phytophthora*, като вида *Phytophthora cambivora* се съобщава за първи път като патоген по лавандулата.
- Молекулярните изследвания върху патогените *Phomopsis lavandulae*, *Phoma lavandulae* и *Phytophthora cambivora*, нападащи лавандулата, са нови за специализираната литература.
- Подробно е проучено влиянието на температурата върху мицелния растеж и спорообразуването на проучваните патогени.

Научно-приложни приноси

- Отчетена е чувствителността на най-разпространените сортове лавандула на гъбните болести обект на дисертационния труд.
- Изпитаните химични средства за борба ще подпомогнат определянето на мерките за контрол на основни болести по лавандулата, които са от икономическо значение.
- Ин виво и ин витро тестиране на биологични средства за инхибиране мицелния растеж на гъбните патогени предоставя възможност за изработване на алтернативен подход за контрол, подходящ за интегрирано и биологично производство.

6. Критични бележки и въпроси.

Прилагането на по-богат снимков материал на наблюдаваните симптоми, които причинават патогените от родовете *Phomopsis*, *Phoma*, *Phytophthora*, *Septoria* и др., би било ценно за други научни работници и

специалисти, чиято работа е свързана с гъбни патогени по лавандулата. Препоръчвам ако авторката притежава такива снимки да ги публикува в подходящи за популяризирането им издания.

При графиките за влиянието на температурата върху мицелния растеж на патогените е необходимо да се отбележи измервания показател по ординатата, за когото предполагам, че е абсолютната стойност на диаметъра на мицелната колония в мм. При публикуване на тези данни препоръчвам да се изчисли и посочи нарастването на мицела на ден при различните температури, което според мен е по-показателно.

Някои въпроси:

- 1) Правени ли са изследвания и известно ли е какво е влиянието на нападението от проучваните патогени върху състава и качеството на лавандуловото масло?
- 2) Как докторантката вижда практическото прилагане на резултатите от разработения дисертационен труд за повишаване на производството и качеството на лавандуловите продукти?
- 3) Планира ли докторантката да разшири изследванията си към патогени по лавандулата или други етеричномаслени култури, и ако отговорът е „да“, към кои от изследваните в дисертацията патогени ще насочи вниманието си и защо?

7. Публикувани статии и цитирания.

Докторантката е включила резултати от дисертационния труд в 4 статии, на 2 от които е първи автор, а на другите 2 – единствен автор. Две от статиите са публикувани на английски език и две на български език с резюме на английски. Прави впечатление богатия списък на цитираната литература, използван от докторантката – 289 заглавия, 25 от които на кирилица, а останалите на латиница.

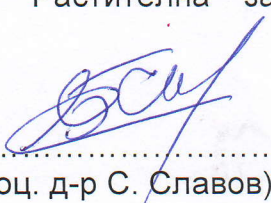
Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените от докторанката различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Катя Костадинова Василева образователната и научна степен **„доктор“** по научната специалност Растителна защита (фитопатология).

Дата: 05.08.2016 г.
гр. София

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО:
(доц. д-р С. Славов)